

ΤΑ «ΔΥΟ ΑΔΕΡΦΙΑ, ΤΟΥ ΨΥΧΑΡΗ»^(*)

Ένα βουνό, λέει κάπου, θά παθούσε νά είναι γιά νά κλείσει μέσα δλη τήν Ελλάδα και τὸ κατορθώσει. Τίποτα δὲ μένει ἀπόξω. Μαγική λίμνη πού τήν καθρεφτίζει ἀλάκαιρη. Όλες οἱ γραμμές της, ἔλα τὰ κινήματά της, ἔλα της τὰ γνωρίσματα, ἔλος της ὁ σημερινός χαρακτήρας καθρεφτίζεται μέσα στὰ κρουσταλλένια νερά της Τέχνης του τῆς γητεύτρας και μεγαλόπνοης, τῆς λυτρωμένης και θαυμαστῆς.

Ό,τι θαμάζω ἀπάνω ἀπ' ἔλα στὰ «*Δυὸ ἀδέρφια*», εἶν' ἡ ἀρχιτεκτονική του ἢ ἰσόγραμμη, ἢ γελαζομένη, ἢ ἑλληνική. Νοιώθεις παντοῦ πεντελικὸ μάρμαρο κι ἀπόλυτη ὠραιορυθμία ὡς και στὰ πιὸ ἐλάχιστα. Ὁ γοθικός, ὁ βυζαντινός, τῆς Ἀναγέννησης οἱ ρυθμοὶ πού ἔφεραν οἱ ἰδέες τοῦ Ἀστέρη ἀπ' τὴ Δύση και τὰ φιλιὰ τοῦ Ἀστρά ἀπ' τὰ βορινὰ κορίτσια, συχωνεύονται κι ἀφομοιώνονται τόσο νόμιμα μὲ τὸν ἑλληνικόν, ὥστε ὄχι μόνο δὲ σοῦ χτυποῦνε τὴν προοπτική, μὰ ἔλωσιδίου τὸ ἐναντίο, σὲ μαγεύουν, σὲ τραβοῦν, λὲς πὼς νέος εἶν' ὁ ρυθμός τους κι ἔλο σὰ νὰ τὸν ξέρεις ἀπὸ καιρὸ φαντάζεσαι, σὰ νὰ τὸν εἶδες σ' ἄλλα χρόνια. Κι αὐτοῦ βρίσκεται ἔλο τὸ μυστήριό τῆς τέχνης τῶν «*Δυὸ ἀδερφίων*».

Γι' αὐτὸ εἶναι παιγνιδιάρικο και χαριτωμένον τὸ ἔργο τοῦ Ψυχάρη, εὐάρεστο και θελχτικό, ἐνὼ συνάμα τόσο αὐστηρὸ και σοβαρόπρεπο. Χάδι και κεραυνός!

Πὼς μοῦ θυμίζουσι τὰ «*Δυὸ ἀδέρφια*», τὰ πιὸ τέλεια ρομάντζα πού διάβασα και πού μ' ἄφηκαν ἀνεξάλειπτη ἐντύπωση! Μοῦ θυμίζουσι στὴν τέχνη τους και στὴν ψυχολογία τους τὴν «*Καθουσία τῆς Πάρμας*» τοῦ Στάντλ, τὸ «*Μπαρμπά — Γκοριό*» ἢ τοὺς «*Χωριάτες*» τοῦ Βαλζάκ, τὴν «*Ἀνάσταση*» τοῦ Τολστόη και ἄλλα. Ἔμως ἔλα τὰ ξεπερνᾶ στὸ Ἰδανικόν, ἔλα τὰ ξεπερνᾶ στὸ χαρακτήρα τὸν ἔθνικόν.

Εὐτυχισμένον και τρισόλβιον τὸ ἔθνος πού στὰ πρῶτα του βήματα, νήπιον ἀκόμα, εἶχε τὴν ξεχωριστὴ τύχη νὰ βρεῖ παραστάτες τοὺς Βηλαράδες, τοὺς Σολωμοὺς και τοὺς Βαλαωρίτηδες. Εὐτυχισμένον και τρισόλβιον πού και τώρα, ἀπάνω στὰ παιδιτικά του τὰ χρόνια, βρῆκε ἕναν Ψυχάρη, πού χωρὶς νὰπο-

(*) Ἡ ἀρχὴ του στὸ περασμένον φύλλον.

στάσει, χωρὶς ν' ἀηδιάσει, χωρὶς νὰ σιχαθεῖ και ν' ἀπογοητευτεῖ ὕστερ' ἀπ' τὸν ἀνήθικον τὸν πόλεμον πού τοῦ ἔκαναν και τοῦ κάνουν οἱ συμπατριῶτες του — πατριῶτες τῆς πεντάρας και λαοπλόνοι ὀργιστῆδες, — χωρὶς ν' ἀποτραβηχτεῖ στὴν ἡσυχία του, γιὰτὶ εἶναι ἄνθρωπος δράσης και δὲν τὸ μπορεῖ, χωρὶς ν' ἀρκεστεῖ στὴ Σορβόνια του και στὴ ζωὴ του τὴν πλατιὰ τοῦ Παρισιοῦ, στάθηκε μ' ἀφοσίωση και μὲ πίστη, δέχτηκε χαμογελώντας τίς βρισιές τους, τίς εἰρωνεῖες τους, τὰ χτυπήματά τους και τὰ ρεζιλίκια τους, κ' ἔδωκε τὸ ἔργο τῆς ψυχῆς και τοῦ νοῦ του, τὸ ποίημα τὸ μοναδικόν τῆς λάτρας του, τὸ Ἀστέρι τῆς Ὀμορφιάς... Ἐνὼ ἐκεῖνοι, ἕνας ἕνας τυλίχτηκαν και τυλίγονται στὴν ἀφάνεια. Ἐσθοναν και σδύνουν σὰν τὰ κερὰ τὰ κίτρινα μπροστὰ στὸ φῶς τῆς Ἀγάπης.

Τώρα βλέπω φανερά πὼς ἀρχίζουσι οἱ ἐχτροὶ τοῦ Ψυχάρη και τῆς Δημοτικῆς, οἱ πολέμοι τῆς Ἀληθείας. Τοὺς ἀφανίζει ἡ Πρόληψη πού μπαίνει σὰ μικρόδιον κακῆς ἀρρώστιας και πολλαπλασιάζεται μὲς στὸν ἀδύνατον ὀργανισμό τους γιά νὰ τὸν χαντακώσει. Γίνεται χυτικόν, γίνεται γάγγραινα. Τοὺς σέρνει τὸ ρέμα τὸ μολυσμένον πού βέβαια ἀντιψυχάρικον θενᾶναι. Στὴν ἀρχὴ μὲ τὴ δικιολογία τοῦ ψωμιοῦ. Ἀπὸ τὴ δειλία τους, ἀπὸ τὸν ἀνήθικον φόβον τους ἀποτραβιούονται σιγά σιγά. Ὅχι! ἔμεψ, λέμε, εἴμαστε δημοτικιστές, μὰ ὁ Ψυχάρης γράφει ἄλλη γλώσσα δική του, ὑποκειμενική, τοῦ κεφαλιοῦ του, τῆς ἀκατεχιάς του. Γιατὶ ὁ Ψυχάρης, μάτια μου, δὲν ἔζησε στὴν Ελλάδα, δὲν ξέρεῖ τὰ ρωμαϊκά. Στὴν ἀρχὴ δὲν τὰ πιστεύουν βέβαια αὐτὰ πού ἀναμασσουσι, μὰ σιγά, σιγά γίνονται αὐτοῦποβολή, γίνονται κακὴ συνήθεια, γίνονται ἔλεθρος. Θέλουν νὰ ζήσουσι! Σκιαζουσι τὴν κοινὴ γνώμη, τρέμουσι τὸν ἴσκιον τους, εἶναι κακομοίρηδες και τρισάθλιοι, θέλουσι νὰ ψευτοπεράσουσι τὴ χαμοζωούλα τους. Οἱ ἄλλοι, οἱ ἑτερόφοτοι τοὺς ἀκολουθοῦσι μὲ μάτια κλεισμένα, κ' ἔτσι πλέκεται ὁ ἀτιμὸς χορὸς τῆς συναλλαγῆς και τῆς ἠθικῆς διαφθορᾶς.

Ὅμως σ' αὐτοὺς ἔλους θὰ θυμίσω σήμερα μερικὰ λόγια τοῦ Ρουσσώ, γιά νὰ βγάλουσι μιὰ γιά πάντα τὴ μάσκα τους και νὰ τᾶχουσι ὑπ' ὄψη τους ἔταν μιλοῦσι γιά Ψυχάρη και γι' ἀνθρώπους πού δημιουργοῦσι. Γιά νὰ νοιώσουσι ἀκόμα πὼς εἶναι μικροί, τιποτένιοι, ἀσήμαντοι κι ἀχρηστοὶ στὴ Ζωή, **ἀχθος ἀρούρης**.

... «Ὅμως ἐνοιωθα, λέει ὁ Ρουσσώ, πὼς τὸ νὰ γράφω γιά νὰ κερδίζω τὸ ψωμί, θάπνιγε γλήγορα τὸ τζένιον μου και θὰ σκότωνε τὸ ταλέντο μου, πού εἶταν λιγώτερον στὴν πέννα μου παρὰ στὴν καρδιά μου και γεννημένον μοναχὰ νὰ στοχάζεται μ' ἕναν

τρόπο ἀψηλόφρονο καὶ περήφανο πού μόνος μπορούσε αὐτός νά τῆ θρέψει.»

Καὶ παρακάτου :

« Πάντοτε ἐνοιῶσα πὼς ἡ θέση τοῦ συγγραφέα δὲν εἶταν, δὲν μπορούσε νὰ εἶναι περιλάλητη καὶ σεβαστή, παρὰ ἔσο δὲ γινόταν ἐπαγγελματική. Εἶν' ἀδύνατο νὰ στοχάζεται κανεὶς ἀξιόπρεπα, ὅταν δὲ στοχάζεται παρὰ γιὰ νὰ ζήσει.»

Παραδείγματα ἄπειρα μπορῶ νὰ φέρω. Φέρνω μόνον ἓνα. Ἐνὸς νέου (*) πού εἶχε κάποιον ταλάντο γιὰ τὸ δηγηματῆκα: καὶ πού γιὰ νὰ ζήσει καταστάλαξε στὸ χρονογράφημα. Ὅστερα ἀναγκάστηκε βέβαια νὰ γράφει θούρια γιὰ τ' ἄρθρα τοῦ κ. Καλαποθάκη. Ἔϊταν βλέπετε ἡ συνέπεια. Περιστὸ νὰ πῶ πὼς εἶναι καὶ ἀντιψυχαρικός.

Μὰ μόνον αὐτός; Πόσοι καὶ πόσοι δὲν ἔκαναν καὶ δὲν κάνουν τὰ ἴδια, ἀπὸ ἓνα εἶδος πανικοῦ πού τοὺς ἄρπαξε, ἀπὸ τὸν ἀνήθικο φόβο πού φύλισε μέσα στὸν ἄρρωστο ὄργανισμό τους, στὴ σαπισμένη μέσα τους ψυχῆ! Κ' εἶναι γι' αὐτοὺς πασσαπόρτι τὸ νὰ χτυπήσουν τὸν Ψυχάρη καὶ κάθε ἄνθρωπο πού ἐργάζεται. Μέσα στὴν καφενόδια ζωοῦλα τους, στὰ πόκερ τους καὶ τὰ χαρμυριὰ τους, τοὺς ταραζοῦν τὴν ἡσυχία τους τὰ βιβλία καὶ τὰ ἔργα τοὺς ἀναστατώνουν τὰ αἷματ'α τοὺς χαλοῦν τίς συνήθειες. Φέρνουν καμμιὰ φορά καὶ ταραχές, σηκώνουν κ' ἐπανάστασις. Γι' αὐτὸ τοὺς κινεῖ τὴν ἀναγούλα τὰ ἔργα, ὅπως ἡ φουρτόνια κινεῖ τὴν ἀναγούλα στὸν ἀκάτεχο ἀπὸ ταξίδια. Αὐτὸν τὸν πιάνει ἡ θάλασσα, ἐκείνους τοὺς πιάνει ἡ Ζωή. Ἔτσι δὲν ἐννοοῦν νὰ ταξιδέψουν, μὰ δὲν ἐννοοῦν καὶ νὰ ζήσουν.

Γι' αὐτὸ κ' οἱ πῆθ θανάσιμοι ἐχθροὶ τοῦ Ψυχάρη παύουν σιγὰ σιγὰ νὰν' οἱ καθαρουσιάνοι καὶ γίνονται οἱ *πρώην* δημοτικιστὲς πού τὸ ξέρουν κάπως τὸ ζήτημα, μὰ πού ἔγιναν θύματα τῆς Συναλλαγῆς πρώτα καὶ τῆς Ἰποβολῆς πῆθ ὕστερα. Εἶν' οἱ δημοτικιστὲς πού στείρεψαν γιὰτὶ δὲν εἶχαν περίσσια μέσα τους ζωή. Εἶν' ὅσοι γράψαν πέντε τραγούδια, ἢ δυὸ δηγήματα, ἢ τύπωσαν μιὰ φυλλαδοῦλα στὴ δημοτικὴ καὶ ἀπαιτοῦσαν νὰ πέσουν νὰ τοὺς προσκυνήσουν γι' αὐτό. Ἀπαιτοῦσαν νὰ τοὺς θυμιατίξουν. Ἀπαιτοῦσαν νὰ πάρουν θέση στὸ πλάι, καλὲ τί λέω, μπροστὰ καὶ ἀπ' τοὺς συγγραφεῖς τοὺς ἀληθινούς, τοὺς δημιουργοὺς, τοὺς ἀκούραστους ἐργάτες τῆς γλώσσας μας. Ἐπειδὴ δὲν ἔγινε ὅπως ἀπαίτη-

(*) Ὡς καὶ πού εἶναι νέος ἀκόμι τὸ ἔβρισκε λάθος κ' ἔπρεπε νὰ τὸ ἀρνηθῆ καὶ αὐτὸ καὶ νὰ κηρύξει πὼς καλὰ καὶ σώνει ἐγγράει, γιὰ νὰ κολακίσει τοὺς γέροντας. Καὶ ποιούς γέροντας, ἂν ἀγατῆτε; Αὐτοὺς πού πέρασαν τὴ ζωὴ τους σ' ἓνα βοῦρο.

σαν, τραβήχτηκαν λίγο λίγο καὶ γράφουν τὴν καθαρῶσα ἀπὸ στειρότητα καὶ ἀπὸ ἀπελπισία.

—><—

Ἐσᾶς τώρα τοὺς ἄλλους πού καμώνεστε πὼς ὁ Ψυχάρης δὲν ξέρει ρωμαίικα, πὼς τὰ βιβλία του εἶναι γιομάτα λάθια, σᾶς προκαλῶ. Πάρτε καὶ διαβάστε τὰ «*Δυὸ ἀδέρφια*» κ' ἐδοῦτε νὰ μοῦ ἀποκριθῆτε! Βρέστε μου τὰ λάθια τοῦ στο βιβλίον αὐτὸ λόγου χάρι πού ἀποτελεῖται ἀπὸ 460 σελίδες πικροτυπωμένες. Βρέστε μου τίς φράσεις τοῦ πού δὲν εἶναι ρωμαίικες.

460 σελίδες ἀπὸ 32 ἀράδες ἢ καθεμιὰ, πού μᾶς κάνουν 14.720 ἀράδες. Ἐγὼ σᾶς λέω πὼς εἶχε ἀνάγκη ὁ συγγραφέας ἀπὸ εἴκοσι χιλιάδες λέξεις γιὰ νὰ πλέξει τὸ ἔργο του. Βρέστε μου ἀπ' αὐτὲς τίς εἴκοσι χιλιάδες, εἴκοσι μόνο πού δὲν εἶναι ρωμαίικες, πού δὲν εἶναι ἑλληνικὲς καὶ ἀφομοιωμένες στὸ τυπικὸ τῆς δημοτικῆς.

Ἐγὼ βρίσκω τρεῖς-τέσσερες πού δὲ μὲ ἱκανοποιοῦν, ἂν καὶ κανονικὲς πέρα καὶ πέρα. Ὅστε ἐπειδὴ ἑμένα δὲ μὲ ἱκανοποιοῦν αὐτὲς οἱ τέσσερες λέξεις πρέπει νὰ πεισματωθῶ, νὰ ταμπουρωθῶ ἀπὸ πίσω τους καὶ νὰ χτυπήσω, νὰ συκοφαντήσω ὀλόκληρο τὸ ἔργο πού ἀποτελεῖται, καθὼς εἶπαμε, ἀπὸ εἴκοσι χιλιάδες λέξεις; Καὶ πού ξέρω ἐγὼ ἂν δὲν πρέπει νὰ γίνουν ἔτσι οἱ λέξεις αὐτὲς; Πῶς νὰ μαντέψω τί γίνεται στὸ μυαλὸ ἐνὸς ποιητῆ καὶ γλωσσολόγου πού ἔχει τὴν τέχνη νὰ γράφει κανονικὰ καὶ ἀσκόνταφτα τόσες καὶ τόσες σελίδες, καὶ πού ἔχει τὴ δύναμη νὰ ὑποτάξει κοτζιάμ ὕλικὸ καὶ νὰ τὸ σφυρηλατήσῃ τέλεια;

Ὅμως ἄς ποῦμε πὼς ξέρω. Ξέρω πὼς ὑπάρχουν ὄχι πέντε, μὰ δέκα τέτιες λέξεις: ὄχι μιὰ, μὰ δυὸ σύνταξις ἀλλόκοτες: καὶ τέσσερες φρασούλες ἀχώνευτες. Ἐ, λοιπὸν κ' ὕστερα; Τί εἶν' αὐτὰ μπροστὰ στὸ ἔργο τὸ ἀλάκαιο; Εἶναι ἢ δὲν εἶναι στάλες στὸν Ὀκεανό;

Μὰ κ' ἔσᾶς τοὺς ἄλλους πού δὲ σᾶς ἀρέσει τὸ ὕφος τοῦ Ψυχάρη, πού τὸ βρίσκετε ξένο ἀπὸ τὴ γλώσσα μας, πού τὸ νομίζετε ἐπιδρασμένο ἀπὸ τὸ ὕφος τῆς γαλλικῆς, σᾶς ρωτῶ: Σᾶς φαίνεται παράξενο; Γιατὶ νὰ μὴν εἶναι ἐπιδρασμένο ἀπὸ τὸ ὕφος, ὄχι μόνο τῆς γαλλικῆς, μὰ καὶ ὄλων τῶν ξένων γλωσσῶν πού εἶναι ζωντανὲς καὶ ὄχι ψόφιες! Πῶς μπορεῖ νὰ γίνῃ ἀλλιῶς; Φτάνει ἢ σύνταξις νὰ μὴν εἶναι ξένη, ὁ μηχανισμὸς νὰ μὴν εἶναι ξένος, ὅπως εἶναι τῆς καθαρῶσας. Μὰ τὸ ὕφος, ὁ αἰθέρας μιᾶς γλώσσας πὼς νὰ μὴν ἐπιδραστεῖ; Πρέπει πρώτα νὰ πάψῃ κανεὶς νὰ ζεῖ γιὰ νὰ μείνῃ ἀνεπιδραστος.

Δανειζομαι ἀπὸ τὸ φίλον πού ἀγαπᾶς, ἀπὸ τὴν ἐρω-

μένη σου. από τη γυναίκα σου, ένα σωρό κινήματα, ένα σωρό έξεις, ένα σωρό εξωτερικά γνωρίσματα. Πολύ περισσότερο λοιπόν από γλώσσα που λατρεύεις, από γλώσσα πολιτισμένη, τελειοποιημένη, αποκρυσταλλωμένη που έχεις την εδύχια κιάλας να τη ζεις και να τη νοιώθεις. Στά κουτουρού κι ως έτυχε ποτές δέν καλλουργίζονται οι γλώσσες. Η δική μας ή γλώσσα ήθελε λιγίσματα και περπατησιά που δέν είχε, γιατί εΐταν γλώσσα δυσκολοκίνητη, γλώσσα καινούργια κι άδούλευτη.

Άέτε πώς ο Ψυχάρης έλο μικρές φρασούλες φτιάχνει γιατί δέν μπορεί τίς μεγάλες να τίς καταφέρει. Κι αυτό είναι γαλλισμός, κατά τη γνώμη σας. Έγώ είδα και μεγάλες φράσεις και μικρές στο βιβλίο του και κατά την περίσταση. Κ' ένα ξέρω να βεβαιώσω πώς αυτό που λέτε γαλλισμό, εγώ το λέω ύφος, — ύφος του Ψυχάρη. Είναι ο μόνος συγγραφέας ρωμής που έχει ύφος, που ξεχωρίζει από μακριά. Άλλωστε ο Θεουκυδίδης ίδιο ύφος είχε τάχα με τον Πλούταρχο; ίδιο ο Πίνδαρος με το Σοφοκλή;

Ύστερα και το άλλο. Όταν ο Μορεάς έλεγε πώς ή γαλλική μοιάζει με την αρχαία μας, βρρίκατε την παρατήρησή του σοφή. Μά μια κ' ή γαλλική μοιάζει με την αρχαία μας, γιατί να μην επιδράσει αυτή και τη νέα μας; Όσο ξέχασα πώς ο Μορεάς σας περιφρόνησε και τη γλώσσα σας και τα γλωσσικά σας ζητήματα κ' έγραψε γαλλικά μοναχά. Και για να σ' έχτιμήσει ο σημερινός ρωμής πρέπει να τον πατήσεις στο στήθος, πρέπει να τον περιφρονήσεις. Τότε μονάχα θα πει πώς είσαι κάτι, πώς είσαι άνώτερός του, πώς είσαι μεγάλος.

Όμως ο Ψυχάρης αγάπησε τη γλώσσα του πρώτ' απ' όλα, την καταφρονημένη αυτής την κατδέχτικη. Έσκυψε με σεβασμό και τη σήκωσε από τη λάσπη που την έρριξαν οι δασκάλοι κ' οι σχολαστικοί και την ανέβασε ψηλά, την έδαλε να καθήσει σε θρόνο χρυσό καθώς της ταίριαζε, και την έκανε Μούσα του και Θεός του.

Άπαιτεί αγάπη ή γλώσσα, άπαιτεί πίστη ή ποίηση, άπαιτεί άφοσίωση ή δημιουργία κ' ή ζωή και μόνο μ' αγάπη, με πίστη και μ' άφοσίωση γίνονται μεγάλα έργα σαν τα «Δυο αδέρφια», όταν δέ λείπει βέβαια ή μεγαλοφυΐα.

Μπαστιάνο, Γενάρης του 1912 ΣΩΤΗΡΗΣ ΣΚΙΠΗΣ

Όξω από την ποίηση, δέν είχαμε προσέξει, όπως έπρεπε, ούτε στα έθιμα ούτε στη γλώσσα μας ούτε στην ψυχή μας. Η φιλολογία μας δέν καταδεχόταν την Ελλάδα. Εΐτανε θεμελιώδη, πιο σωστά δηλαδή άρρωστημένη από ξένη μίμηση. Ότι έργο δέν έδειαχε πασσαλόρι έβρωπαίικο, ή δέν περνούσε ή περνούσε άπαράτητο.

ΨΥΧΑΡΗΣ

ETTORE MOSCHINO

ΤΡΙΣΤΑΝΟΣ ΚΑΙ ΙΖΟΛΔΗ*

ΤΟ Β' ΜΕΡΟΣ

Πλούσια ζωγραφισμένος με γιρλάντες, μ' έλέφαντες και μ' έρωτικές ιστορίες, φαίνεται ο θάλαμος της Ίζόλδης στο καστέλλι του Ρήγα. Βλέπει από το ένα μέρος προς τον άνθισμένο κήτο, και από το βάθος προς τη μεγάλη αβλή του Πυργοκίστελλου, όπου ξεχωρίζουνε τα πλευρά των πύργων του, με τα μεγάλα τους νταματά τετράγωνα, τάλικοβαμμένα. Η κεντρική θύρα είναι στολισμένη με γαλάζια κορίνα, όπου είναι κεντημένες χοντσές κορωνίτσες, — τα χρώματα της Ρήγισσας. Στη δεξιά την κόχη μια μικρότερη κορίνα κρύβει μια καμαρούλα: στον άριστερό τον τοίχο άνοίγει θύρα που πηγαίνει στίλλα δομάτια της Ίζόλδης. Στο δεξιό τοίχο, άλλη θύρα. Στην κόχη παράμερα, μια άρα.

(Εΐναι στη σσηνή άπάνω ή ΙΖΟΛΔΗ και ή ΒΡΑΓΓΙΑΝΑ. Η ρήγισσα κάθεται σε μια πολυθρόνα, βαλμένη ψηλά σ' ένα πατάρι με σκυλοπάτια, που τα σκεπάζει άπυλή πορφύρα. Καταγίνεται με το να ξομπλιάζει ένα μαφόρι της Ίγγλιτέρας με γνέματι χουσιά. Η παρακόχη κάθεται στα πόδια της, σ' ένα σκυλοπάτι, και ξεδιυλίνει κ' έτοιμάζει τίς ότρές, λέγοντας το παραμύθι της σαν ψαλιμωδία:)

ΒΡΑΓ. «Στόν άνεμο καθήμενη, κάτου από τ'άσπρο άγκάθι, προσμένει ή Όριέττα ή όμορφη το σαστικό της νύρθη και τον προσμένει άνώφελα τη νύχτι, ως το πρωί... Σάν είδε πιά και ρόδιση στα όρη ή χαραιγή, — κι αυτός που να φανή!...»

ΙΖΟΛ.

Σώπα Βραγγιάνα.

Εΐν' όμορφα τα λόγια, μά χαμένη πηγαίνει ή γλύκα του παραμυθιοΰ σου! Η όμορφη Όριέττα τόσο μαύρη πίκρη δέν έλαβε ποτέ της. Για μέ, για μένα, ή άπαντοχη βιαρεία να, σαν την πέτρα του τάφου άπάνου στην καρδιά που άκόμα δέν είναι πεθαμμένη. Άχ! ένας κόσμος δέν πέρασε στο βίωσάνο μου άπάνου; Στην κεφαλή ποιά χέρι με βαρύνει, και στα μηλίγγια μου έδесе την κόμη τόσο σφιχτά, που λές την ξεριζώνει; Βγάλε, Βραγγιάνα, τα λαμπρά στολίδια! κάνε τα μαύρα τα μαλλιά μου, άσβόλη σκόρπισε μέσα στο χρυσάφι τούτο, ξολόθρεψέ τα! Κατάρα τα δέρνει,

(*) Κοίταξε άριθ. 463, 464 και 465.